
RES 1.0 Achterhoek: Achterhoekse energiestrategie

Verslag bijeenkomst stuurgroep RES, d.d. 3 maart 2021

Door: *Programmaleider RES*
Datum verslag: *10 maart 2021*
Status: *Concept*

Agenda

- 09.00 Opening bijeenkomst (Bestuurlijk trekker RES Achterhoek dhr. Langeveld)
- 09.05 Planning en voortgang RES 1.0 (Programmaleider)
- Procesmatig
  - Inhoudelijke resultaten
  - Status van de RES 1.0
  - Vragenronde
- 09.15 Presentatie Ruimtelijke alternatieven, energiemix en onderbouwing (Projectleider Ruimte)
- Van acht naar drie alternatieven
  - Onderbouwing
  - Regionale doorwerking
- 09.40 Bespreking alternatieven
- Vragenronde
  - Suggesties voor uitwerking, detaillering, bijsturing
- 10.20 Presentatie Regionale financiële participatie (Projectleider Elektriciteit)
- 10.40 Besluitvorming in raden (toelichting door dhr. Hofman)
- Bespreking van de wijze en coördinatie van besluitvorming door raden (Twee lezingen)
  - Stil staan bij aard van de gevraagde besluiten
- 11.00 Sluiting

Verslag

Opening van de bijeenkomst Door bestuurlijk trekker RES Achterhoek dhr. Langeveld

Mededelingen

- Mw. ter Denge neemt binnen Berkelland de portefeuille RES van mw. van Haaren over.
- [REDACTED] vervangt dhr. [REDACTED] in verband met ziekte.
- [REDACTED] meldt dhr. Porskamp af vanwege een dubbele afspraak van hem;
- Mw. Verheggen meldt dan dhr. van der Meer niet aanwezig kan zijn vanwege een ander overleg;
- Aangegeven wordt dat de stukken minimaal een week van tevoren aangeleverd moeten worden bij de bestuurders zodat dit goed kan worden voorbereid met de ambtelijke staf;
- Enkele aanwezigen kunnen niet de gehele tijdsduur aanwezig zijn.

Planning en voortgang RES 1.0 Door de programmaleider van de RES Achterhoek [REDACTED]

- Procesmatig is de planning erg krap
- Inhoudelijke resultaten
- Status van de RES 1.0
- Vragenronde

Als RES Achterhoek is er een brief gestuurd naar het npRES over de latere vaststelling van de RES 1.0. De ontvangen brief van npRES daarop was stevig te noemen. Ondanks dat staat de stuurgroep achter het eerder genomen besluit om de planning te verruimen om meer recht te doen aan het vaststellingsproces van de RES 1.0 met de raden¹.

Misschien goed om nog in het bijzonder *uitgangspunten voor de RES 1.0* nog eens te vermelden:

- De RES 1.0 is een strategische verkenning van de toekomstige energiestrategie in de Achterhoek; van juridische doorwerking van de RES 1.0 is pas sprake als de inhoud ervan in ruimtelijk bindende en door de raden vastgestelde planfiguren is opgenomen;
- De RES beïnvloedt daarmee niet lopende projecten voor wind of zon; deze projecten worden aan vigerend beleid getoetst. De RES 1.0 is geen 'alternatief kader' dat voor lopende projecten in de beoordeling moet worden meegenomen (iets waar vooral tegenstanders van wind op hopen);
- In de concept-RES is het bestaande beleid in het kader van het Akkoord van Groenlo overgenomen voor zover het de component 'opwekking van duurzame energie' betreft. Dus het bod van 1,35TWh (waarvan 0,35 TWh op dak) is een directe doorvertaling van het Akkoord van Groenlo en de later daaraan toegevoegde uitvoeringsagenda.

Presentatie Ruimtelijke alternatieven, energiemix en onderbouwing Door [REDACTED] (Projectleider Ruimte)

- Van acht naar drie alternatieven
- Onderbouwing
- Regionale doorwerking

De presentatie leidt tot discussie rond de volgende onderwerpen:

Brengt de stuurgroep met de indikking van acht naar die alternatieven nu een advies uit?

De programmaleider licht het toe:

- De acht alternatieven (denkrichtingen) waren zo gekozen dat diverse maatschappelijk sentimenten werden 'bediend', het elektriciteitsnetwerk centraal stond in 1 alternatief en dat ruimtelijke spreiding van energieproductie en concentratie daarvan werden verkend;
- Hiermee werden alle hoeken van het speelveld (mogelijke opties) verkend;
- De alternatieven bestaan alle uit een wisselende samenstelling van elementen van een lagere orde: 'zon op agrarisch dak', 'zon op land', 'wind grootschalig geclusterd', 'wind kleinschalig verspreid', et cetera;
- Al deze elementen komen terug in de drie resterende alternatieven zodat er niets wordt 'af gereserveerd';
- De alternatieven dienen uitsluitend het doel discussie te voeden en argumenten te verkennen;
- Het doel van de alternatieven is dus **niet** om eruit te kiezen maar om de waarden van de samenstellende elementen te verkennen.

---

¹ Inmiddels is een antwoordbrief van de RES Achterhoek geformuleerd. Ook heeft een andere Randstad RES-regio inmiddels op identieke gronden ook aangegeven de RES 1.0 pas na de zomer bestuurlijk vast te stellen.

De indikking naar (samenvoeging van losse elementen in) drie alternatieven (denkrichtingen) is dus geen inperking van keuzeopties maar een bundeling. Dit om doorrekening van Lander, de netwerkimpactanalyse mogelijk te maken. Liander kan maximaal drie verschillende situaties doorrekenen.

Een uitzondering hierop is het alternatief 'windloos vanaf nu'. NB: Hiermee wordt bedoeld dat na afhandeling van de nu lopende initiatieven voor wind (in Berkelland, in Doetinchem, in OIJS en bij Aalten) gekeken wordt naar de mogelijkheden (en effecten daarvan) om de benodigde energie zonder extra windturbines te plaatsen op te wekken.

De verkenning van dit alternatief laat zien dat een wenselijke energiemix zonder extra windenergie niet bereikt kan worden en dat de keuze voor dit alternatief aanzienlijk hogere maatschappelijke kosten met zich meebrengt.

Er wordt nog een notitie opgesteld om het proces van acht naar drie alternatieven nader toe te lichten. Deze notitie wordt samen met dit verslag aan u gezonden.

█ geeft aan dat hij graag met drie ingedikte alternatieven verder wil. Het is terecht dat er in de drie alternatieven elementen van alle alternatieven zijn gebundeld. "Er is al veel tijd verloren gegaan door te laat te starten met het RES-proces". Hij benadrukt om koppelkansen een belangrijker rol te geven in het RES 2.0 proces.

Is straks een keuze te maken uit de drie resterende alternatieven?

De programmaleider licht het toe:

Nee. De drie uitgewerkte alternatieven worden door Liander doorgerekend via een netwerkimpactanalyse. Dat is een aanzienlijke opgave; vandaar dat maximaal drie alternatieven kunnen worden doorgerekend.

De resultaten van de analyse worden vergeleken. Vervolgens wordt een voorkeursalternatief opgesteld dat ook kan bestaan uit een bijgestelde combinatie van samenstellende elementen. Dus weer een aangepast alternatief.

Dit alternatief is dan de basis voor verdere besluitvorming over de gehele RES 1.0, waarvan dit alternatief deel uitmaakt.

SDE-beleid

█ geeft aan dat het onhaalbaar is om het kleinschalig spreidingsalternatief volledig te realiseren in verband met het huidige landelijke SDE-beleid. Dit laat de realisatie van kleinschalige alternatieven nauwelijks toe.

█ bevestigt dit. De windturbines van 2 tot 3 MW gaan niet meer gebouwd worden omdat dat financieel niet meer realistisch is.

█ voegt toe dat de SDE-regeling misschien wordt aangepast om ook kleinere turbines te faciliteren (2 - 3 MWp in plaats van 5 - 6 MWp).

█ geeft aan dat grote windturbines een veel beter rendement hebben dan kleinere. De Achterhoekse maat is moeilijk als we de doelstelling willen halen in combinatie met het huidige ruimtegebrek. Volgens hem moet er weinig op voorhand worden uitgesloten. Bijvoorbeeld concessiegebieden waar de doelstellingen gerealiseerd kunnen worden.

Hij verwijst daarnaast naar de situatie in Duitsland waar windmolens stil staan; "Er moet er goed gekeken worden naar de koppelkansen met Duitsland".

Dhr. Langeveld antwoordt dat de RES-opgave op eigen grondgebied moet worden gerealiseerd.

█ geeft aan dat de rijksoverheid ook naar de financiële component zou moeten kijken. De overheid heeft weinig mogelijkheden om financieel minder rendabele projecten te stimuleren. De overheid moet een sturingsmechanisme krijgen op grondposities zodat op de prijs-speculaties kan worden gestuurd.

█ vermeldt dat op landelijk niveau een onderzoek naar grondspeculatie wordt gestart.

Benutting netwerk Tennet

Mw. ter Denge vraagt of het mogelijk is om initiatieven rechtstreeks op het hoogspanningsnet van Tennet aan te sluiten. █ geeft aan dat het netwerk van Liander verbonden is met dat van Tennet. Sommige hele grote projecten kunnen rechtstreeks op het hoogspanningsnet worden aangesloten. Maar, dit zijn projecten van tientallen windturbines van bijvoorbeeld in totaal 100 MW zoals bijvoorbeeld in Flevoland gebeurt. Dit is zoals nu lijkt niet realistisch in de Achterhoek vanwege de ruimtelijke opties.

Kennis van feiten

Mw. Looman vermeldt dat het goed is om overal discussie te voeren met feitelijke kennis. Op basis hiervan moet het gesprek gevoerd worden. Bijvoorbeeld dat windturbines exponentieel efficiënter worden bij lineaire groei van de tiphoogte. Volgens haar is er behoefte aan dit soort objectieve feiten op basis waarvan er besluiten genomen kunnen worden.

Presentatie Regionale financiële participatie Door █ (Projectleider Elektriciteit)

█ licht de stappen toe die worden gezet om te komen tot het plan van aanpak lokale financiële participatie in de opwekking van duurzame energie (50% lokaal eigendom uit het klimaatakkoord). Dit plan van aanpak moet een onderdeel worden van de RES 1.0.

Onderdelen van de aanpak van █ zijn:

- Inventarisatie van beleidsinstrumentarium dat gemeenten nu al inzetten, o.m. in samenwerking met de AGEM;
- Inventarisatie van ontwikkelingen op provinciaal en landelijk niveau;
- De organisatie van een workshop met partijen (iig energiecorporaties) in de Achterhoek om toepasbare elementen voor de Achterhoek te duiden.

De presentatie leidt tot discussie over de volgende onderwerpen:

Deelname mogelijkheid aan de workshop:

De stuurgroep adviseert om deelname open te stellen voor alle relevante organisaties, corporaties en bewonersvertegenwoordigingen.

Voorafgaand aan dit advies is stil gestaan bij de vraag of bewonersorganisaties die negatief staan ten opzichte van met name windturbines wel zouden moeten worden uitgenodigd. Dit omdat zij mogelijk het verloop van de workshop negatief zouden kunnen beïnvloeden. Deze mogelijkheid werd onderkend maar als volstrekt onvoldoende reden gezien om bewonersvertegenwoordiging uit te sluiten van deelname. Los nog van de moeilijkheid zo niet onmogelijkheid om vertegenwoordigingen van tevoren te labelen.

Maatschappelijke tender

█ signaleert dat het instrument 'maatschappelijke tender' klaarblijkelijk helder op het netvlies staat. Hij geeft aan dat dit instrument goed kan werken maar roept op om andere opties niet uit het oog te verliezen.

(Financiële) participatie in relatie tot draagvlak

Mw. Frank vermeldt dat mogelijkheden tot participatie niet altijd leiden tot draagvlak voor windturbines en zoneparken. Juist omdat dergelijke processen vaak nog steeds top-down gerealiseerd worden. Zij vraagt aandacht voor de uitwerken van een gedegen proces dat echt lokaal gestart wordt: "Het is ingewikkeld om het goed te regelen".

Mw. ter Denge merkt op dat windturbines ook belast worden door de gemeenten, waardoor gemeentes inkomsten genereren met de komst van windturbines. Zij roept op om buiten de box kunnen denken als het gaat om de omgang met revenuen uit windturbines of zonneparken.

█ geeft aan dat hij de vermelde Achterhoekse workshop graag wil zien in het teken van verkennen van de mogelijkheden om 50% lokaal eigendom te realiseren. Daarbij heeft hij behoefte aan de kennisbijeenkomst over draagvlak. Hij wil graag meehelpen bij het opzetten van een dergelijke sessie.

Besluitvorming in raden (toelichting door dhr. Hofman)

Dhr. Hofman heeft vanuit zijn raad de vraag gekregen hoe de RES 1.0 wordt geagendeerd bij de raden. Concreet, gebeurt dit in één of twee lezingen? Bij één lezing bestaat het risico dat het raadsvoorstel als een de facto hamerstuk wordt gezien. Bij weerstand kan het voorstel ook worden weggestemd. In de twee-lezingen variant is het mogelijk om moties of amendementen in een tweede versie van het raadsvoorstel te verwerken. Hiermee wordt een positieve besluitvorming ondersteund.

Na enige discussie adviseert de stuurgroep om het raadsvoorstel met betrekking tot de RES Achterhoek in twee lezingen in de raad te behandelen.

Sluiting